

2. *Objektív feltételek:*

Nyitott, megfelelő szakmai-pedagógiai koncepcióval rendelkező nevelőtestület, mozgékony és felelősségteljes munkaközösségi tevékenység, aktív szülői közönség, megfelelő közművelődési intézményi háttér.

3. *Anyagi feltételek:*

A felmérés elvégzéséhez rendkívüli vagy speciális anyagi ellátottság nem szükséges. A felmérés szerepelhet az év végi jutalmazás célfeladatai között.

IX. *Összegzés:*

X. *Feladatok megszabása:*

1. Igen fontosnak tartom, hogy az összegzést a nevelőtestület minden tagja megismerje, és az osztályfőnöki munkaközösség által előterjesztett feladattervet megvitassa.
2. A feladattervben a következőkre célszerű kitérni:
 - a) osztályközösségekre,
 - b) speciális évfolyamokra (1.5.8.o.)
 - c) gyermekönkormányzatra
 - d) felnőtt iskolaközösségekre (elsősorban of. és testnev. mk.)
 - e) szülői munkaközösségre
 - f) iskolai könyvtárra
 - g) közművelődési intézményekre
 - h) speciális lakóterületi tényezőkre

AJÁNLOTT IRODALOM

(a kötelező hatályú iskolapolitikai dokumentumokon kívül)

1. Bartal – Széphalmi: Adatgyűjtés és statisztikai elemzés a pedagógiai gyakorlatban. Bp. 1982.
2. Kozma Tamás: Hátrányos helyzet. Bp. 1979.
3. Nevelhetőség és az általános iskola (szerk. Illyés Sándor). I. II. III. Bp. 1985.
4. Snyders, Georges: Irányított nevelés vagy szabad nevelés? Bp. 1977.
5. Weiss, Donald: Az életszervezés művészete. Bp. 1986.

HEGYINÉ CSERNUS JUDIT
Németh László Városi Könyvtár
Hódmezővásárhely

Hogy játszva tanuljunk

Pedagógus, könyvtáros és szülő – s különösen egy könyvtáros-szülő – nagy bizakodással kíséri figyelemmel a gyermek, az olvasópalánta ismerkedését a betűkkel, az olvasás örömeivel.

A jó szakember iránymutatása egy életre kihat. Könyvtáros kollégáim közül ki ne tudná felidézni annak az irodalomtanárnak, könyvtárosnak, netán családtagnak a máig ható példáját, aki – ha közvetve is – erre, s társadalmi presztízsét illetően ma nem túlságosan elismert pályára vonzotta.

Az az ismeretanyag, amit 5–6 év alatt elsajátíthat az iskolás, sok szakember fantáziáját megmozgatta már. A kézikönyvek használatának elsajátítására értékes módszertani anyagok láttak napvilágot.

Szerencsés az a könyvtáros, aki élő lexikonként végzi munkáját. De tudom, ugyanilyen értékes az a törekvés is, ha segédeszközök felhasználásával rutinosan keresi meg a legjobb szakirodalmat az olvasó igénye szerint. A kézikönyvek sokaságában azonban nem mindig öröm a bűvárkodás. Az olvasó siet. Azonnali választ vár, rövidet, lényegretörőt. Önmagának keresi meg a választ, s örömet lelni benne, ez bizony hosszas gyakorlás, tanulás eredménye. Egy lehetőség ehhez

az önállósághoz, s felszabadult, közös élményt jelent felnőtteknek és gyerekeknek egyaránt a családi vagy kiscsoportos rejtvényfejtés.

Egy olyan otthonban, ahol pl. megtalálható a Világatlasz, Magyar utónévkönyv, Magyar életrajzi lexikon, Új magyar lexikon (hogyan az újabbakról borsos árak miatt most ne szóljak), már van lehetőség a kézikönyvek használatának elsajátítására. Szaklexikonok hiányában sokszor jó tájékoztatási lehetőséget jelentenek a gyerek tankönyvei is, ha szerencsésebb környezetben él a gyerek, ennél jóval gazdagabb könyvtárra építhetünk, s munkánk is nagyobb eredménnyel járhat.

Eleinte a keresésben való jártasságra, a megtalálás örömeire érdemes koncentrálni. Ezért a gyermek számára áttekinthető, kis számú kézikönyv megismerését tűzzük ki célul. Tapasztalatom, hogy már az írni tanuló kisiskolást is lehet kézikönyv használatára szoktatni, mégpedig a Magyar helyesírás szabályainak megismertetésével.

A rejtvény megfejtése szórakoztató feladat. Szülőként is bizonyíthatom, hogy házimunka mellett is lehet ilyen közös agytornát végezni, s ha a gyermek megakad a rejtvényfejtésben, nyugodtan küldjük pl. „a harmadik polcon, jobb oldalon található” Magyar életrajzi lexikonért. Hamarosan már önállóan megy érte, ha egy-egy személy életrajzi adataival, munkásságával kapcsolatos kérdésre lel. A család együtt van, s egy jó vacsora utáni beszélgetésnek koronája lehet egy családi rejtvényfejtés. (Az is szerencsés dolog, ha a felnőtt lexikális tudása példát ad az ismeretek széles körű bővítésére!)

Kiscsoportos foglalkozásnál ezt a módszert érdemes továbbfejleszteni. Nem ismeretlen az irodalomtanárok előtt, miként kell egy adott kérdéscsoportra megkeresetni a választ egy könyvtárban tartott foglalkozáson. Az, hogy a könyvtár látogatása már gyermekkorban mindennapi szükséglete legyen a kisiskolásnak is – ez minden szakember vágya. Tegyük az ottlételét érdekessé! Könyvtárosként bátran biztatók minden kollégát, hogy egyik módszerként alkossanak maguk is keresztrejtvényt a kézikönyvek használatának elsajátítása érdekében.

Ismert, egyszerű forma a TV ötperces szünetére ajánlott keresztrejtvény. Elkészítése sem kerül sokkal hosszabb időbe, mint a megfejtése.

A megfejtendő részt először a megfelelő számú négyzetben vízszintesen felírjuk, s hozzárendeljük függőlegesen a keresett fogalmakat. Hétköznapi fogalmakat is persze, hogy a kezdeti gyors siker ösztönzést adjon az ismeretlenek megkeresésére is.

Íme egy példa, ez esetben a megfejtendő vízszintes sorban Arany János egyik ismert elbeszélő költeményének címe:

1. Nem nagy.
2. Te is az vagy.
3. Haza és ... (Képes történelem sorozat).
4. Népművészetéről és paprikájáról híres város a Duna mellett.
5. Névnapját dec. 27-én ünnepli.
6. Magasztos költemény.
7. Erkölcs tan idegen szóval.
8. Aki könnyen tanul.
9. A genetika tárgya.
10. Egyfajta település.

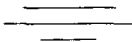
		3.							
1.	H	4.		7.	9. 10.				
K	2.	A	K	5.	6.	E	8.	Ö	V
I	I	L	A	J	Ó	T	O	R	Á
C	S	A	L	Á	D	I	K	Ö	R
S	K	D	O	N	A	K	O	K	O
I	O	Á	C	O		A	S	L	S
	L	S	S	S				É	
	Á		A					S	
	S								

A gyermek jól „puskázik”, ha már az első közismert fogalom után az Arany-kötet betűrendes mutatóját a C-vel kezdődő résznél nyitja ki!

Ha idősebb, tájékozottabb a kiscsoport, a megismerésre szánt kézikönyvek mennyisége szerint válogathatunk nehezebben megtalálható fogalmakat, adatokat, személynevet, idézeteket. A bemutatottnál bonyolultabb rejtvényfajta is alkothatunk jó képességű csoport esetében – kezdeményező kedvünk, a rendelkezésünkre álló kézikönyvtár nagysága, összetétele szerint.

A játék végén az eredményes megfejtés: egy idézet, a tanulmányok során megismert személy neve, egy tanult fogalom felismerése önmagában is öröm. A leghatékonyabban dolgozó kiscsoportnak adott apró jutalom vagy elismerő osztályzat a kevésbé aktív, betűkerülő gyermeket is „búvárkodásra” készítheti. S ez lenne a célunk. Könyvtárosnak, irodalomtanárnak és szülőnek egyaránt.

Az otthoni közös rejtvényfejtéshez persze ma már sok-sok rejtvényűjság áll rendelkezésünkre. Megvenni és kézbevenni – az idő múlásával rájövünk – érdemes. Ha másért nem, jó lehetőség vidáman együtt lenni. A mai világban nem megvetendő érték az sem. Amíg együtt a család.

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat *a szerkesztőség címére küldjék: 6701 Szeged, Boldogasszony sugárút 6.* A borítékra írják rá, hogy *kézirat*. Csak gépelt, *10-12 lapnál nem nagyobb terjedelmű* kéziratot fogadunk el. A kézirat első és második példányát kérjük, *kettes sortávolsággal, gépelt formában, normál géppapíron, a gépelési hibák gondos kijavításával*, a felhasznált szakirodalom pontos feltüntetésével (*szerző, cím, hely, kiadó, lapszám, rövidítve: l.*).

Külön lapra kérnénk fölírni *irányítószám*os lakcímüket, *munkahelyüket* és *személyi igazolványuk számát*, mert enélkül tiszteletdíjat nem utalunk ki.

Felhívjuk egyúttal szerzőink figyelmét arra is, hogy *másodközlésre nem vállalkozunk*, hozzánk küldött írásaikat más folyóiratokban nem publikálhatják, de az újraközlés jogát is fenntartjuk. Szerkesztőségünknel is érvényes az az általános gyakorlat, hogy *kéziratot nem őrzünk meg, és nem is küldünk vissza.*

A SZERKESZTŐSÉG